

YTTRANDE

Datum
2020-03-18

Dnr
2341-19-4.5.1
Aktbilaga

46

SVEA HOVRÄTT
Rotel 030105

Svea hovrätt
Avdelning 3
svea.hovratt@dom.se

INKOM: 2020-03-18
MÅLNR: FT 575-20
AKTBIL: 7

Mål nr FT 575-20; Anne-Marie Kagarp ./ staten genom Justitiekanslern angående skadestånd

Med anledning av hovrättens föreläggande den 4 mars 2020 yttrar sig staten enligt följande.

STATENS INSTÄLLNING

Staten motsätter sig att tingsrättens dom ändras.

SKÄL FÖR INSTÄLLNINGEN

Staten åberopar samma grunder som i tingsrätten.

Tingsrätten har bedömt frågan om statens ersättningsskyldighet för ideell skada med stöd av 2 kap. 15 § regeringsformen korrekt. Det saknas rättsliga förutsättningar att utge skadestånd för ideell skada med stöd av regeringsformen i detta fall.

När det gäller frågan om statens ersättningsskyldighet för ideell skada med stöd av 3 kap. 4 § skadeståndslagen delar staten visserligen inte tingsrättens slutsats att skadestånd är nödvändigt för att gottgöra överträdelsen av egendomsskyddet. Staten har emellertid avstått från att överklaga tingsrättens dom. Det innebär att frågan i hovrätten är begränsad till om skadestånd ska utgå med ytterligare 5 000 kr.

UTVECKLING AV TALAN

Tingsrätten har i sin dom redogjort för bakgrunden i målet och statens talan på ett korrekt sätt. Staten hänvisar därför till tingsrättens dom och tingsrättens aktbilaga 22 och 33 där den rättsliga argumentationen har utvecklats. Yttrandet begränsas därmed till att kort bemöta Anne-Marie Kagarps överklagande och tingsrättens domskäl i de delar där staten anser att det finns skäl att utveckla sin ståndpunkt.

Skadestånd ska utges vid överträdelser av Europakonventionens rättigheter i den utsträckning det är nödvändigt för att gottgöra överträdelsen. Som tingsrätten konstaterat bör skadestånd enligt 3 kap. 4 § skadeståndslagen som huvudregel aktualiseras först när möjligheterna att använda andra rättsmedel

är uttömda och kan inte komma i fråga om det finns andra effektiva rättsmedel (se s. 14 i tingsrättens dom).

Ett exempel på ett effektivt rättsmedel är möjligheten att överklaga eller begära omprövning av ett avgörande för att få till stånd en ändring i sak (se prop. 2017/18:7 s. 22 f.). I detta sammanhang kan konstateras att Anne-Marie Kagarp har haft möjlighet att överklaga den felaktiga löneutmätningen. Det har dock inte varit nödvändigt eftersom Kronofogdemyndigheten redan dagen efter utmätningen den 25 april 2018 lämnat besked om att det överskjutande beloppet skulle återbetalas till henne så snart som möjligt.

Ersättning enligt 3 kap. 4 § skadeståndslagen ska bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till överträdelsens art och omständigheterna i övrigt. Överträdelsens varaktighet utgör en del av bedömningen. Med överträdelsens art åsyftas vilken rättighet i Europakonventionen som har överträtts och hur pass ingripande överträdelsen har varit. Skadliga handlingar som kan medföra hög grad av lidande, förnedring, ringaktande, utsatthet eller liknande bör anses allvarigare än handlingar som snarast innebär att det allmänna inte lever upp till de förväntningar som enskilda kan ha. (Se prop. 2017/18:7 s. 39 f.) Överträdelser av egendomsskyddet motiverar därför i allmänhet inte ideellt skadestånd i samma utsträckning som överträdelser av vissa andra rättigheter enligt Europakonventionen (jfr Strömbäck, kommentaren till 5 kap. 8 § skadeståndslagen, Juno, Karnov).

Ersättningen bör harmoniera med kränkingsersättning vid brott. I praktiken går det i och för sig inte att exakt jämföra olika typer av konventionsöverträdelser med olika typer av brott. Samtidigt ger de belopp som döms ut i kränkingsersättning en fingervisning om hur ideell skada kan ersättas vid olika typer av gärningar. (Se prop. 2017/18:7 s. 38 f.) En jämförelse kan göras med förmögenhetsbrott, där skydd av den drabbades egendom normalt inte anses kunna ligga till grund för kränkingsersättning (jfr NJA 2019 s. 607 p. 7).

Justitiekanslern har inom ramen för statens frivilliga skadereglering i ytterst få fall bedömt att ideellt skadestånd varit nödvändigt för att gottgöra en överträdelse av egendomsskyddet (se Justitiekanslerns beslut med dnr 2408-13-40 och 2916-18-4.3, tingsrättens aktbilaga 11 och 34). Ideellt skadestånd har inte i något fall utgått när full återbetalning har skett, vilket överensstämmer med uttalandena i förarbetena om att avhjälpande är ett primärt rättsmedel i förhållande till skadestånd (jfr prop. 2017/18:7 s. 22 f.).

Avgörande för Justitiekanslerns bedömning i de två fall där ideellt skadestånd beviljats har varit de konsekvenser som överträdelserna medfört och överträdelsernas varaktighet. De felaktiga utmätningarna hade pågått under cirka ett halvårs tid. Konsekvenserna av överträdelserna hade också varit särskilt ingripande eftersom sökandena under motsvarande tid tvingats leva på en inkomstnivå som väsentligt understeg förbehållsbeloppet (s.k. existensminimum).

Anne-Marie Kagarp har gjort gällande att överträdelsen av hennes egendomsskydd kan jämföras med omständigheterna i de nämnda besluten. Hon har pekat på att det i hennes fall inte funnits någon bakomliggande skuld (se p. 2.2.11 och 2.2.12 i överklagandet). Staten vill i denna del förtydliga att Anne-Marie Kagarp har haft en skuld hos Kronofogdemyndigheten och att beslutet om löneutmätning var helt korrekt när det meddelades. Däremot har medel som flutit in i utskningsmålet inte registrerats tillräckligt snabbt. Detta har fått till följd att avdrag från Anne-Marie Kagarps lön den 25 april 2018 har gjorts med ett högre belopp än den då aktuella skulden. Vidare har avdrag gjorts den 25 maj 2018, trots att skulden då varit fullbetald.

I Anne-Marie Kagarps fall har överträdelsen inte pågått under någon längre period. De utmätta beloppen om sammanlagt 13 684 kr har fullt ut återbetalats till henne cirka en månad från respektive utmätningstillfälle. Utmätningarna har inte heller inkräktat på förbehållsbeloppet. Anne-Marie Kagarp har också genom skadeståndet för kränkning av den personliga integriteten fått ekonomisk gottgörelse för Kronofogdemyndighetens felaktiga handläggning. Omständigheterna kan därmed inte jämföras med omständigheterna i Justitiekanslerns två beslut.

Tingsrätten har bedömt att det medgivna beloppet om 5 000 kr för kränkning av Anne-Marie Kagarps personliga integritet ska beaktas vid bestämmandet av storleken på ersättningen för överträdelsen av Europakonventionen. Staten delar tingsrättens uppfattning att skadeståndet för kränkning av den personliga integriteten ska beaktas vid skadeståndsbedömningen enligt 3 kap. 4 § skadeståndslagen. Staten har i tingsrätten framhållit detta som en av flera omständigheter som medför att det inte är nödvändigt att utge skadestånd för överträdelsen av egendomsskyddet i detta fall. Eftersom staten inte har överklagat tingsrättens dom är frågan i hovrätten emellertid begränsad till om skadestånd ska utgå med ett högre belopp än vad tingsrätten har funnit. Statens inställning är att skälig ersättning för kränkningen av den personliga integriteten och överträdelsen av egendomsskyddet i vart fall inte överstiger det belopp om sammanlagt 10 000 kr som tingsrätten har dömt ut.

På Justitiekanslerns vägnar

